

МОТИВИ

към проекта на Закон за статистика на вътрешнообщностната търговия със стоки

Проектът на нов Закон за статистика на вътреобщностната търговия със стоки (ЗСВТС) е изготвен с цел опростяване на административните процедури и улесняване на прилагането на закона от задължените лица и приходната администрация.

Държавите членки са задължени да предоставят месечна статистическа информация за вътрешнообщностната търговия със стоки на Генералния директорат "Евростат" към Европейската комисия по статистика и неговата база данни КОМЕКСТ, на Международния валутен фонд, както и за база данни КОМТРЕЙД на ООН. Общата нормативна рамка в тази област е регламентирана в следните европейски регламенти - Регламент на Парламента и Съвета на Европа № 638/2004г., наричан „базов регламент”, в който са предвидени общите правила за изготвяне на статистиката, изменен и допълнен с Регламенти 222/2009 и 91/2010; както и Регламент на Европейската Комисия № 1982/2004 г., изменен с Регламент 96/2010, наричан „изпълнителен регламент”, в който са предвидени специфичните правила във връзка с прилагането на „базовия” регламент.

Предложеният проект на нов закон предвижда отпадането на голяма част от разпоредбите на национално ниво в действащия към момента Закон за статистика на вътреобщностната търговия със стоки, които се съдържат в европейските регламенти и не е необходимо да се транспонират в националното законодателство. В действащия закон те са били въведени, тъй като внедряването и организацията на статистика на търговията със стоки с държави членки на ЕС в България е осъществено на експериментално ниво от 1 септември 2006 г., преди присъединяването на страната ни към ЕС. Поради липса на пряка приложимост на европейско законодателство към онзи момент, е било необходимо и целесъобразно националното законодателство да съдържа и транспонира понятия от регламентите. След 5-годишния период на функциониране и прилагане на система Интрастат не съществува причина да бъдат транспонирани текстове от европейското законодателство в националното, което би породило риск от неточности. В тази връзка в проекта разпоредбите, съдържащи се в европейските регламенти, са посочени като препратки към съответния европейски нормативен акт. В проекта са предвидени само правила, които не са уредени на европейско ниво и които са свързани единствено с националната специфика.

Друга част от промените, предвидени в проекта на нов Закон за статистика на вътрешнообщностната търговия със стоки, имат за цел постигане на оптимално разпределение на функциите и правомощията между компетентните органи по събиране на данни за вътрешнообщностните движения на стоки, с оглед повишаване обхвата, достоверността и качеството на статистическата информация и контрола по изпълнението на задължението на Интрастат операторите. В тази връзка се предлагат изменения и допълнения, целящи прецизиране на разпоредби и внасяне на яснота относно предприеманите от съответните компетентни органи действия.

Прецизирано е осъществяването на вторична валидация от НСИ, тъй като данните, получавани в НСИ, са първично валидирани в НАП.

Премахнато е изискването за извършване на съпоставка на декларираните данни по система Интрастат с тези от митническите декларации, тъй като в настоящите условия това не е необходимо. В самото начало на експерименталното въвеждане на система Интрастат и паралелното и функциониране заедно с подаване на митническите декларации при търговията с ЕС, са установявани множество случаи на дублирани данни и декларации. В последните 5 години, в резултат на приложението на

чл. 12, ал. 2, т. 7 от действащия ЗСВТС, при ежемесечното осъществяване на проверки с цел избягване двойното отчитане на данни не са констатирани случаи на дублиране, което обосновава отпадането на посоченото законово изискване.

С цел постигане на систематичност и усъвършенстване на закона задължението на НАП да поддържа регистър на задължените по система Интрастат лица е изнесено сред функциите и правомощията на НАП като компетентен орган по осъществяване на статистическа дейност за вътрешнообщностна търговия със стоки. Освен това изискването за поддържане на регистър на упълномощените лица в действащия закон следва да отпадне, тъй като за тях не се поддържа отделен регистър, а информация за тях се съдържа в Интрастат регистъра.

Предвидено е изрично задължение, съгласно което НАП следва да предоставя агрегирани данни на държавни институции и организации, когато това е предвидено в нормативен акт или въз основа на сключени с тях споразумения. Това се налага с оглед засиления интерес и многобройните искания, оправяни към НАП от страна на държавни институции и организации, нуждаещи се от посочените данни с оглед изпълнението на функциите и правомощията им.

Друга група промени отразяват методологични потребности, наложени от практиката, във връзка с петгодишното функциониране и прилагане на системата.

В съответствие с европейското законодателство при определянето на понятието „задължено лице – Интрастат оператор” е включено изискването за наличие на регистрация по Закона за данъка върху добавената стойност (ЗДДС), което на практика води до стесняване на кръга на задължените лица. Премахнато е понятието „оператор” и задължението за поддържане на електронни дневници, с цел облекчаване на лицата, осъществяващи вътрешнообщностна търговия със стоки, но недостигнали праговете за деклариране по система Интрастат, което не се изисква от европейското законодателство и създава допълнително натоварване.

С проекта се предлага уеднаквяване на срока за подаване на Интрастат декларации с този за подаване на декларациите по ЗДДС и система ВИЕС, който е 14-то число, вместо 10-то, както е към настоящия момент. Практиката показва, че към 10-то число на месеца голяма част от Интрастат операторите не притежават необходимите счетоводни, транспортни и други документи за попълване на Интрастат декларации. Същевременно и сравнението за обхват и качество с тези данни е възможно, само ако има обвързаност с данъчния период. В подкрепа на това са резултатите от направено проучване, съгласно което за фирмите ще бъде улеснение да предоставят Интрастат декларациите в срока за подаване на декларации по ЗДДС и системата ВИЕС.

Предвиден е различен срок за първоначалното подаване на Интрастат декларации при възникване на текущо задължение - до 30-то число на месеца, следващ референтния период. Подобно законодателно решение ще допринесе за по-качествено изпълнение на задълженията от Интрастат операторите и предоставяне на достатъчно време за подготовка. Удължаването на срока за подаване на Интрастат декларации ще бъде благоприятен фактор за изготвяне на достоверна статистическа информация.

Предлага се въвеждане на по-дълъг срок за корекция на данни – от три на шест месеца, което ще способства за изготвяне на надеждна статистика и улесняване потребителите при осъществяване корекция на данни.

В проектозакона са запазени правилата относно разширяването на конфиденциалността по настояване на Националния статистически институт, въпреки че разпоредбата на чл. 25 ал. 2 т. 3 от Закона за статистиката осигурява в достатъчна степен опазването на данните при разпространение. За петгодишния период от прилагането на ЗСВТС не е регистриран нито един случай, в който Интрастат оператор

е поискал разширяване на конфиденциалността. Същевременно е прецизирана процедурата за осъществяване на разширяване на конфиденциалността.

В проекта се предвиждат по-високи размери на санкциите в съответствие с европейската практика на останалите държави членки – Великобритания, Испания, Кипър и други, което е обусловено от значимостта на информацията, събирана по системата Интрастат. Събираната по закона информация е единствена по отношение вида на търгуваните стоки с ЕС информация, която замени митническите декларации преди присъединяването на Република България, за която няма никакви други източници. Освен това информацията, получавана по системата Интрастат, е необходима за системата на националните сметки; при изчисляване на brutния вътрешен продукт и платежния баланс на страната; изчисляване на общия внос и износ на България; изготвяне на икономически и търговски анализи; провеждане на маркетингови изследвания; изготвяне на статистика на материално–техническото снабдяване налага извършването на завишен контрол по изпълнение задълженията за предоставяне на достоверна и навременна информация.

В допълнителните разпоредби се предлага дефиницията за понятието „стойност“ да бъде обвързана с тази, въведена в ЗДДС, като се вземат предвид изключенията, които могат да възникнат при деклариране на стойността при специални движения и стоки.